

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2489

[Total No. of Pages : 4

[5008]-1001
M.A. (Semeter - I)
PSYCHOLOGY
EP- 101 : Cognitive Processes
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the nature of cognitive psychology. Describe in detail domains of cognitive psychology..
- b) Explain methods of cognitive psychology.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain methods of psychophysics.
- b) Compare and contrast pandemonium theory with Top-down theory of perception.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the theories of world recognition.
- b) What is transformational grammar? Explain factors affecting comprehension.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Define problem. Explain problem solving approaches.
- b) Differentiate between creativity and decision making. Discuss the factors influencing decision making.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words each.

[10]

- a) Types of Reasoning
- b) Ecological approaches to cognitive psychology
- c) Divided attention
- d) Speech - errors

Total No. of Questions : 5]

P2489

[5008]-1001
M.A. (Semeter - I)
PSYCHOLOGY
EP- 101 : Cognitive Processes
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व पश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) बोधात्मक मानसशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा. बोधात्मक मानसशास्त्राच्या क्षेत्राचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) बोधात्मक मानसशास्त्राच्या पद्धती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) मनोभौतिकीच्या पद्धती स्पष्ट करा.
ब) संवेदनाच्या उर्ध्वतल सिद्धांताबरोबर पँडेमोनियम सिद्धांताची तूलना आणि वैधर्म्य सांगा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) शब्द प्रत्यभिज्ञा उपपत्ती विशद करा.
ब) परिवर्तनशील व्याकरण म्हणजे काय? भाषा अवलोकनावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे स्पष्टीकरण करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) समस्येची व्याख्या द्या. समस्या निराकरणाचे दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
ब) सर्जनशीलता आणि निर्णयन यातील भेद स्पष्ट करा. निर्णयनावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा.

[10]

- अ) युक्तिवादाचे प्रकार
- ब) बोधनिक मानसशास्त्र विषयक परिस्थिती वैज्ञानिक दृष्टिकोन
- क) विभाजीत अवधान
- ड) वाचा प्रमाद

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2490

[Total No. of Pages : 4

[5008]-1002

M.A. (Part-I)(Semeter - I)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP- 102 : Psychological Testing : Theory

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What is meant by item analysis? What factors would influence a test performance?
- b) Define psychological testing. Explain the characteristics of psychological test.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the basic statistical concepts in psychological testing.
- b) Explain within-group norms and discuss relativity of norms.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Define reliability. Describe the types of reliability.
- b) Explain reliability of speeded tests and the dependence of reliability on the sample tested.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the various evolving concepts in validity.
- b) Define validity. Describe the construct validation procedure.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words each.

[10]

- a) Reliability of speed test.
- b) Use of computers in the interpretation of test scores.
- c) Concurrent validity.
- d) Influence of situational variables on test performance.

Total No. of Questions : 5]

P2490

[5008]-1002
M.A. (Part-I)(Semeter - I)
PSYCHOLOGY (Compulsory)
EP- 102 : Psychological Testing : Theory
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) चाचणी प्रश्न विश्लेषण म्हणजे काय? चाचणी निर्वर्तनावर प्रभाव पाडणारे घटक कोणते ?
ब) मानसशास्त्रीय चाचणीची व्याख्या द्या. मानसशास्त्रीय चाचणीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) मानसशास्त्रीय चाचण्यांमधील मूलभूत संख्याशास्त्रीय संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) समुह - अंतर्गत मानदंड स्पष्ट करून मानदंडांच्या सापेक्षतेची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) विश्वसनीयतेची व्याख्या द्या. विश्वसनीयतेच्या प्रकारांचे वर्णन करा.
ब) गती चाचण्यांची विश्वसनीयता स्पष्ट करून विश्वसनीयतेचे परीक्षित नमून्यावरील अवलंबीत्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) वैधतेविषयक विविध विकसित संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) वैधतेची व्याख्या द्या. सिद्धांत संकल्पना यथार्थीकरणाचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) गती चाचण्यांची विश्वसनीयता.
- ब) चाचणी गुणांकाच्या अर्थविवरणामध्ये संगणकाचा उपयोग.
- क) समवर्ती वैधता.
- ड) चाचणीच्या निर्वर्तनावर परिस्थितीजन्य परिवर्तकांचा प्रभाव.

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2491

[Total No. of Pages : 4

[5008]-1003
M.A. (Part - I) (Semester - I)
PSYCHOLOGY
EP- 103 : Statistical Methods
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidate:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Use of statistical tables and simple calculators are allowed.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What is variability? State the importance of variability. Explain the measures of variability and evaluate their uses in statistical analysis.
- b) A distribution of test scores follows the normal distribution, where $M= 55$, $SD=6$ and $N=150$
 - i) How many cases would you expect to find below a score of 40?
 - ii) How many cases would lie between the scores 50 and 60?

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain point Biserial correlation, Phi coefficient and tetrachoric correlation.
- b) Compute the coefficient of correlation from the table given below:

		Marks in Algebra						
		Class Intervals	0-3	4-7	8-11	12-15	16-19	Total
Marks in Geometry	10-19		2	1	1			4
	20-29		1	1	2	1		5
	30-39		1	1	1	2	1	6
	40-49				2	1	2	5
	50-59			1		1	2	4
			4	4	6	5	5	24

P.T.O.

Q3) Answer any one in 500 words.

[10]

- a) In an experiment on serial learning 3 groups of subjects gave correct responses in a series of trials. Do the groups differ on their responses? Apply a suitable statistical test and interpret the result.

Trial	Group A	Group B	Group C
1	15	15	11
2	10	8	8
3	13	14	15
4	12	12	9
5	11	10	10
6	9	9	12
7	10	6	5
8	7	11	6

- b) Explain the meaning and uses of analysis of covariance.

Q4) Answer any one in 500 words.

[10]

- a) What are non parametric tests? State its importance and uses.
- b) A group of students was classified into above average and average. They were asked how often they talked with their teachers. Do the following responses of the two groups differ significantly?

	Sometimes	Never
Above Average	14	12
Average	17	19

Q5) Write short notes on any two in 250 words.

[10]

- a) Probability
- b) Simple linear regression
- c) Standard error of mean (SEM)
- d) SPSS

Total No. of Questions : 5]

P2491

[5008]-1003
M.A. (Semester - I)
PSYCHOLOGY
EP- 103 : Statistical Methods
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) सांख्यिकी तक्ते व साधे गणकयंत्र वापरण्यास परवानगी आहे.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

- प्रश्न 1)** 500 शब्दात उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
- अ) परिवर्तनशीलता म्हणजे काय? परिवर्तनशीलतेचे महत्व सांगा. परिवर्तनशीलतेचे माप विशद करून सांख्यिकीय विश्लेषणामध्ये त्याच्या उपयोगाचे मुल्यमापन करा.
- ब) एका प्रसामान्य वितरणात चाचणी प्राप्तांकाचे वितरण अनुसख्यात आले आहे. की ज्यामध्ये मध्यमान $M = 55$, प्रमाण विचलन $SD = 6$ आणि संख्या $N=150$ आहे.
- i) 40 प्राप्तांकाच्या अधोभागात किती व्यक्ति असलेल्या आपणास आढळतील अशी आपली अपेक्षा आहे ?
- ii) 50 आणि 60 प्राप्तांकांच्या दरम्यान किती व्यक्ति असलेल्या आपणास आढळतील ?

- प्रश्न 2)** 500 शब्दात उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]
- अ) बिंदु द्विश्रेणिक सहसंबंध, फाय गुणांक, चतुष्कोष्टक सहसंबंध विशद करा.
- ब) खालील दिलेल्या कोष्टकापासून सहसंबंध गुणांकाचे गणन करा.

		बीजगणितामधील गुण						
	वर्ग - अंतराळ	0-3	4-7	8-11	12-15	16-19	एकूण	
भूमिती मधील गुण	10-19	2	1	1			4	
	20-29	1	1	2	1		5	
	30-39	1	1	1	2	1	6	
	40-49			2	1	2	5	
	50-59			1		1	2	4
			4	4	6	5	5	24

प्रश्न 3) 500 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

[10]

- अ) क्रमिक अध्ययनावरील एका प्रयोगात तीन समूहाच्या प्रयुक्तांनी प्रयत्नांच्या मालिके मध्ये अचूक अनुक्रिया दिल्या त्यांच्या अनुक्रियेवर हे समूह भिन्नत्व दर्शवितात काय? सुयोग्य सांख्यिकीय चाचणीचा उपयोग करून निष्पत्तिचे अर्थविवरण करा.

प्रयत्न	गट - अ	गट - ब	गट - क
1	15	15	11
2	10	8	8
3	13	14	15
4	12	12	9
5	11	10	10
6	9	9	12
7	10	6	5
8	7	11	6

- ब) सहप्रचरण विश्लेषणाचा अर्थ आणि उपयोग विशद करा.

प्रश्न 4) 500 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

[10]

- अ) प्राचलीय चाचण्या म्हणजे काय? त्याचे प्रकार आणि उपयोग सांगा.
- ब) विद्यार्थ्यांच्या समूहाला सरासरीच्या वर आणि सरासरीमध्ये वर्गिकृत करण्यात आले. त्यांच्या शिक्षका बरोबर त्यांनी कितीदा संभाषण केले असे विचारण्यात आले. खालील दोन समूहाच्या अनुक्रियेमध्ये लक्षणीय फरक दिसून आला काय ?

	कधी - कधी	कधीच नाही
सरासरीच्या वर	14	12
सरासरी	17	19

प्रश्न 5) 250 शब्दांत संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) संभाव्यता
- ब) साधे रेषीय समाश्रयण
- क) प्रमाण दोष मध्यमान
- ड) सामाजिक शास्त्रासाठी असलेला सांख्यिकीय गूढा (एस.पी.एस.एस.)

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2492

[Total No. of Pages : 4

[5008]-2001

M.A. (Part - I) (Semester - II)
PSYCHOLOGY (Compulsory Paper)
EP- 201 : Learning and Memory
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures on the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in about 500 words: **[10]**

- a) Describe the concepts used in classical conditioning. How does classical conditioning differ from operant conditioning?
- b) Explain observational learning along with Bandura's experiment of Bobo doll.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words: **[10]**

- a) Bring out the difference between short term memory and long term memory. What are the different codes used in short term memory? Explain.
- b) What is meant by declarative memory? Explain any two determinants of memory.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words: **[10]**

- a) Explain the memory model developed by McClelland and Rumelhart.
- b) Describe Gaik and Lockhart's model of memory in detail.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words: **[10]**

- a) Explain different types of Amnesia.
- b) Elaborate on different studies describing the role of brain in learning and memory.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in about 250 words. **[10]**

- a) Punishment.
- b) Iconic memory
- c) Interference as a theory of forgetting
- d) Synapse

Total No. of Questions : 5]

P2492

[5008]-2001
M.A. (Part-I) (Semester - II)
PSYCHOLOGY (Compulsory Paper)
EP- 201 : Learning and Memory
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) अभिजात अभिसंधानातील संकल्पनांचे वर्णन करा. अभिजात अभिसंधान हे साधनात्मक अभिसंधानापासून कसे भिन्न आहे ते सांगा.
ब) निरीक्षणात्मक अध्ययन बँडूरायांच्या बोबो डॉल प्रयोगासहित स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) अल्पकालीक स्मृती व दीर्घकालीक स्मृती यातील फरक मांडा. अल्पकालीक स्मृतीमध्ये कोणते संकेत वापरले जातात? स्पष्ट करा.
ब) माहीतीयुक्त (डीक्लेरेटिव्ह) स्मृती म्हणजे काय? स्मृतीचे कोणतेही दोन निर्धारके स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) मॅक्लेलॅंड आणि रूमकहार्ट ह्यांनी विकसित केलेले स्मृती प्रारूप स्पष्ट करा.
ब) क्रेक आणि लॉकहार्ट यांचे स्मृती प्रारूपाचे सविस्तर वर्णन करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) स्मृतीलोपाचे विविध प्रकार विशद करा.
ब) अध्ययन आणि स्मृतीमधील मेंदूच्या भूमिकेचे वर्णन करणाऱ्या विविध अभ्यासांचे विस्तृत वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा.

[10]

- अ) शिक्षा
- ब) प्रतिमा स्मृती.
- क) व्यत्यय एक विस्मरणाचा सिध्दांत
- ड) चेतासंधी

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2493

[Total No. of Pages : 4

[5008]-2002

M.A. (Part - I) (Semester - II)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 202 : Psychological Testing : Applications
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the basic ideas of Wechsler Intelligence Scale for Children (WISC). State the procedures and psychometric properties of Wechsler Intelligence Scale for Children (WISC).
- b) Define aptitude. Explain how Differential Aptitude Test (DAT) is used in educational guidance.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Describe the theoretical base of Edwards Personal Preference Schedule (EPPS).
- b) Explain how the Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI) is designed to help in the diagnosis of the major psychological disorders.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the Fundamental Interpersonal Relationship Orientation-Behaviour as a tool of measuring interpersonal relationship.
- b) Review critically the Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) as a measure of temperament in industrial or organizational psychology.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the various components of Moos' Family Environment Scale. State the application of Family Environment Scale in various fields.
- b) Explain the components, psychometric properties, procedures and interpretations of Bell's Adjustment Inventory.

P.T.O.

Q5) Answer any two in 250 words.

[10]

- a) Graduate Record Examination (GRE)
- b) Woodworth Personal Data Sheet.
- c) O'Conner Finger Dexterity Test.
- d) State - Trait Anxiety Inventory.

Total No. of Questions : 5]

P2493

[5008]-2002
M.A. (Part - I) (Semester - II)
PSYCHOLOGY (Compulsory)
EP - 202 : Psychological Testing : Applications
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
- अ) बालकासाठी असलेल्या वेश्लर बुद्धिमत्ता चाचणीतील मुलभूत कल्पना स्पष्ट करा. या चाचणीतील पध्दती आणि मनोमिती वैशिष्ट्ये सांगा.
- ब) अभिक्षमतेची व्याख्या द्या. शैक्षणिक मार्गदर्शनामध्ये विविध अभिक्षमता चाचणीचा कसा उपयोग होतो ते स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
- अ) एडवर्डच्या व्यक्तिगत पसंती सारणीच्या सैद्धांतिक अधिष्ठानाचे वर्णन करा.
- ब) प्रमुख मानसशास्त्रीय विकृतीच्या निदानामध्ये मिनेसोटा बहुविध व्यक्तिमत्व शोधिका (एम्. एम्. पी.आय.) कशी उपयोगी पडते ते विशद करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
- अ) आंतरवैयक्तिक संबंधाचे मापन करण्याचे एक साधन म्हणून मुलभूत आंतरवैयक्तिक संबंध अभिमुखता वर्तन चाचणी स्पष्ट करा.
- ब) औद्योगिक / संघटनात्मक मानसशास्त्रामध्ये स्वभाव मापन म्हणून मायर - ब्रिगज प्रकार निर्देशक (एम्.बी.टी.आय.) चाचणीचा चिकित्सात्मक आढावा घ्या.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
- अ) मुसच्या कौटुंबिक परिवेश चाचणीतील घटक विशद करा. विविध क्षेत्रात कौटुंबिक परिवेश चाचणीचे उपयोग सांगा.
- ब) बेलच्या समायोजन शोधिकेचे घटक, मनोमितिय वैशिष्ट्ये, पध्दती आणि अर्थविवरण विशद करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दात लिहा. [10]
- अ) पदवी नोंद परिक्षा (जी आर ई)
- ब) वुडवर्थ व्यक्तिगत प्रदत्त सारणी
- क) ओकोनेरची अंगुली नैपुण्य चाचणी
- ड) अवस्था - गुणविशेष चिंता शोधिका (एस् टी ए आय)

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2494

[Total No. of Pages : 3

[5008]-2003
M.A. (Semeter - II)
PSYCHOLOGY
EP- 203 : RESEARCH METHODOLOGY
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

- Q1)** Answer in 500 words (any one) **[10]**
a) What is survey research? Explain various types of survey research designs.
b) What is data? Explain the different methods of data collection
- Q2)** Answer in 500 words.(any one) **[10]**
a) Explain randomized block factorial design.
b) What is factorial design? Discuss factorial designs in detail.
- Q3)** Answer in 500 words.(any one) **[10]**
a) Define factor analysis. Explain confirmatory factor analysis with suitable examples.
b) What is multivariate analysis? Explain in detail multivariate techniques.
- Q4)** Answer in 500 words.(any one) **[10]**
a) Define scaling. Differentiate Thurstone and Likert type of scaling.
b) Write in detail the characteristics and types of quasi-experimental design.
- Q5)** Write short notes in 250 words (any two) **[10]**
a) Hypotheses
b) Canonical correlation
c) Block design
d) Method of limit

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P2494

[5008]-2003
M.A. (Semeter - II)
PSYCHOLOGY
EP- 203 : RESEARCH METHODOLOGY
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) सर्वेक्षण संशोधन म्हणजे काय? विविध प्रकारचे सर्वेक्षण संशोधन आराखडे स्पष्ट करा.
ब) प्रदत्त म्हणजे काय? प्रदत्त संकलनाच्या विविध पध्दती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) अनियत गट घटक आखणी वर्णन करा.
ब) घटकानुसारी आखणी म्हणजे काय? घटकानुसारी आखणी सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) घटक विश्लेषणाची व्याख्या द्या. योग्य उदाहरणासह पुष्टीकरण घटक विश्लेषण स्पष्ट करा.
ब) बहुचल विश्लेषण म्हणजे काय? बहुचल तंत्रे सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) मापनीकरण म्हणजे काय? थर्स्टन आणि लिकर्ट यांच्या मापनी करणातील भेद लिहा.
ब) प्रयोगसदृश संशोधन आखणीची वैशिष्ट्ये व प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोनवर 250 शब्दात संक्षिप्त टीपा लिहा.

[10]

- अ) गृहीतके
- ब) प्रमाणभूत सहसंबंध
- क) गट आराखडा
- ड) मर्यादा पद्धिती

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2495

[Total No. of Pages : 3

[5008]-3001
M.A. (Semeter - III)
PSYCHOLOGY
EP-301: Personality
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

- Q1)** Answer any one in 500 words. **[10]**
a) Define Personality. Describe Various Characteristics of good personality theory.
b) Discuss in detail the applications of Personality in clinical areas.
- Q2)** Answer any one in 500 words. **[10]**
a) Discuss Horney's theory of Personality.
b) Discuss Adler's Major Lifestyle type.
- Q3)** Answer any one in 500 words. **[10]**
a) Describe Rotter's expectancy - reinforcement value model.
b) What are characteristics and assessment techniques of self-actualization?
- Q4)** Answer any one in 500 words. **[10]**
a) Discuss the cross-cultural research in personality.
b) Explain Eysenck's model of personality.
- Q5)** Answer any two in 250 words. (Short notes) **[10]**
a) Case study method
b) Personal unconscious and collective unconscious
c) Humanistic perspective
d) Functional autonomy.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P2495

[5008]-3001
M.A. (Semeter - III)
PSYCHOLOGY
EP-301: Personality
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) व्यक्तिमत्त्वाची व्याख्या द्या. चांगल्या व्यक्तिमत्व सिध्दांताच्या विविध वैशिष्ट्ये वर्णन करा.
ब) व्यक्तिमत्त्वाचे चिकीत्सात्मक क्षेत्रातील उपयोजन यावर सविस्तर चर्चा करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) हॉर्ने यांच्या व्यक्तिमत्व सिध्दांतावर चर्चा करा.
ब) अँडलर यांच्या प्रमुख जीवनशैली प्रकारांवर चर्चा करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) रॉटर्स यांच्या अपेक्षितता-प्रतिबलन मूल्य प्रारूप यांचे वर्णन करा.
ब) आत्मवास्तविकी करणाचे गुणवैशिष्ट्ये व मूल्यमापन तंत्रे कोणती ?
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) व्यक्तिमत्त्वातील आंतर सांस्कृतिक संशोधनावर चर्चा करा.
ब) आयझॅक यांच्या व्यक्तिमत्त्वांचे प्रारूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दात लिहा.

[10]

- अ) वृत्तेतिहास पध्दत
- ब) व्यक्तिगत अबोध आणि सामूहिक अबोध
- क) मानवतावादी दृष्टिकोन
- ड) कार्यकारी स्वायत्तता

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2496

[Total No. of Pages : 4

[5008]-3002
M.A. (Semeter - III)
PSYCHOLOGY
(Part - II) Clinical Psychology Specialization
EP - 310: Psychopathology - I
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer in 500 words (any one out of two). **[10]**

- a) Give the definition of mental disorder. Enlist the clinical categories of mental disorders as per DSM - 5.
- b) State various paradigms of mental disorders. Discuss the psychoanalytic perspective of psychopathology.

Q2) Answer in 500 words (any one out of two). **[10]**

- a) Define Intellectual Disability explain the various types and causes of intellectual Disability.
- b) What is schizophrenia? State the phases, symptoms and treatment of schizophrenia.

Q3) Answer in 500 words (any one out of two). **[10]**

- a) What is mood disorder? Explain the various types. Symptoms and causes of Depression.
- b) What is phobia? Discuss the major types. causes and treatment of phobias.

Q4) Answer in 500 words (any one out of two). **[10]**

- a) What is dissociative disorder? Discuss the various types of dissociative disorders.
- b) What is sleep - wake disorder? Describe various types of sleep - wake disorders.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 250 words (any two out of four).

[10]

- a) Brief history of DSM
- b) Autism.
- c) Symptoms of Generalized Anxiety Disorder
- d) Anorexia nervosa

Total No. of Questions : 5]

P2496

[5008]-3002
M.A. (Part - II) (Semeter - III)
PSYCHOLOGY
(Clinical Psychology Specialization)
EP - 310: Psychopathology - I
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) मनोविकृतीची व्याख्या द्या. डी.एस्.एम्. 5 वर्गीकरण प्रणाली नुसार मनोविकृतींची नावे लिहा.
- ब) मनोविकृतीच्या विविध दृष्टिकोनांची नावे लिहा. मनोविकृतीच्या मनोविश्लेषणात्मक दृष्टिकोनाची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) बौद्धिक अक्षमतेची व्याख्या द्या. बौद्धिक अक्षमतेचे विविध प्रकार व कारणे स्पष्ट करा.
- ब) छिन्नमनस्कता म्हणजे काय? छिन्नमनस्कतेच्या अवस्था लक्षणे व उपचार पध्दती सांगा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) भावस्थिती विकृती म्हणजे काय? नैराश्याचे विविध प्रकार. लक्षणे आणि कारणे स्पष्ट करा.
- ब) दुर्भिती म्हणजे काय? दुर्भितीच्या प्रमुख प्रकार, कारणे व उपचार पध्दतींची चर्चा करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) वियोजित विकृती म्हणजे काय? वियोजित विकृतीच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

ब) निद्रा-जागृती विकृती म्हणजे काय ? निद्रा - जागृती विकृतीच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा. [10]

अ) डी.एस्.एम् प्रणालीचा संक्षिप्त इतिहास

ब) स्वमग्नता

क) सामान्य चिंता विकृतीची लक्षणे

ड) क्षुधाभाव विकृती

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2497

[Total No. of Pages : 4

[5008]-3003

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY (Clinical Psychology)

EP - 311: Psychodiagnostics: Procedure and Techniques
(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory) (Group A)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer in 500 words (any one out of two). **[10]**

- a) What is SCID? Describe its various versions used for diagnostic purposes.
- b) Describe the DSM - 5 Clinician rated Dimensions of psychoses symptom severity scale.

Q2) Answer in 500 words (any one out of two). **[10]**

- a) Discuss in detail MMPI - II.
- b) What is depression? Describe beck's Depression inventory and Hamilton's Depression inventory as tools to diagnose depressive disorder.

Q3) Answer in 500 words (any one out of two). **[10]**

- a) Discuss in detail the bender vimal Motor Gestalt test.
- b) Describe Rorschach Ink blot test as a tool for measuring psychological problems.

Q4) Answer in 500 words (any one out of two). **[10]**

- a) Describe in detail mental state assessment.
- b) Describe the various family conflict assessment techniques.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 250 words (any two out of four).

[10]

- a) WHO DAS (Disability Assessment Schedule)
- b) Weschler's Intelligence Scales.
- c) Childrens Apperception Test.
- d) Clinical Report.

Total No. of Questions : 5]

P2497

[5008]-3003

M.A. (Part - II) (Semester - III)

Psychology (Clinical Psychology)

EP - 311: Psychodiagnostics: Procedure and Techniques
(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory) (Group A)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) 'स्किड' म्हणजे काय? मनोचिकित्सात्मक निदानासाठी वापरल्या जाणाऱ्या स्किडच्या विविध अवृत्त्यांचे वर्णन करा.
ब) डी.एस.एम्. 5 आधारित तज्ज्ञ-मूल्यांकित मनोविक्षिप्ती लक्षण तीव्रता परिमिती कसोटीचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) एम्.एम्. पी आय. द्वितीय अवृत्तीचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) नैराश्य म्हणजे काय? बेकची नैराश्य मापन चाचणी व हॅमिल्टनची नैराश्यमापन चाचणी यांची नैराश्य मापन साधने म्हणून वर्णन करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) बेन्डर दृश्य कारक गेस्टाल्ट कसोटी ची सविस्तर चर्चा करा.
ब) मानसिक समस्यांच्या मापनासाठीचे एक साधन म्हणून रोरशाच्या शाईच्या ठिपक्यांच्या कसोटीचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) मनोस्थिती परीक्षणाचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) विविध कौटुंबिक कलह परीक्षण तंत्रांचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) जागतिक आरोग्य संघटनाकृत मनोव्यंग परीक्षण सारिणी
ब) वेश्लरची बुद्धिमापन चाचण्या
क) लहान मुलांची आसंवेदन चित्र चाचणी (सी.ए.टी.)
ड) चिकित्सात्मक अहवाल

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2498

[Total No. of Pages : 4

[5008]-3004
M.A. (Semester - III)
INDUSTRIAL PSYCHOLOGY
EP - 320: Personnel Psychology
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Compare and contrast - the utility theory and systems view of personnel psychology.
- b) What is personnel psychology? Explain the functions of a personnel psychologist.

Q2) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) What is job evaluation. Discuss the merits and demerits of different techniques of job evaluation.
- b) Explain the importance of job analysis. Critically evaluate the use of interview and questionnaire method of job analysis.

Q3) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain recruitment as a process and describe its various sources.
- b) Critically evaluate the different techniques used in selection of employees.

Q4) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Discuss the importance of performance feedback review. Elaborate on the steps taken while conducting this review.
- b) What is performance appraisal? Describe the subjective measures of appraisal.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 250 words (any two)

[10]

- a) Job description
- b) Biases in performance appraisal
- c) Perks and employee benefits
- d) Civil Rights Act (1964) of equal employment opportunity

Total No. of Questions : 5]

P2498

[5008]-3004
M.A. (Semester - III)
INDUSTRIAL PSYCHOLOGY
EP - 320: Personnel Psychology
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) कर्मचारी मानसशास्त्राचा उपयोगिता सिध्दांत आणि समष्टी दृष्टीकोन यांची तुलना करून त्यांच्यातील साम्य व भेद स्पष्ट करा.
- ब) कर्मचारी मानसशास्त्र म्हणजे काय? कर्मचारी मानस शास्त्राची कार्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) कार्य - मूल्यमापन म्हणजे काय? कार्य - मूल्यमापनाच्या विविध तंत्रांच्या गुण - दोषांची चर्चा करा.
- ब) कार्य - विश्लेषणाचे महत्व स्पष्ट करा. कार्य - विश्लेषणाच्या पध्दती म्हणून मुलाखत व प्रश्नावली यांचे सटीक मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) एक प्रक्रिया म्हणून कर्मचारी - भरती स्पष्ट करा. कर्मचारी भरतीची विविध उगमस्थाने वर्णन करा.
- ब) कर्मचारी - निवडीत वापरल्या जाणाऱ्या विविध तंत्रांचे सटीक मूल्यमापन करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) कार्यनिर्वर्तन प्रतिभरण आढाव्याचे महत्व सांगा. हा आढावा घेण्यासाठी अंमलत आणल्या जाणाऱ्या टप्प्यांचे सविस्तर वर्णन करा.
- ब) कार्य - निर्वर्तन निर्धारण म्हणजे काय? त्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या व्यक्तिनिष्ठ पध्दतीचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 250 शब्दात टीपा लिहा. [10]

- अ) कार्य वर्णन
- ब) कार्य - निर्वर्तन निर्धारणातील पूर्वग्रह
- क) अवांतर प्राप्ती आणि कर्मचारी फायदे
- ड) समान रोजगार संधीविषयक सिव्हील राइट्स अॅक्ट (1964)

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2499

[Total No. of Pages : 4

[5008]-3005
M.A. (Semester - III)
INDUSTRIAL PSYCHOLOGY
EP - 321: Organizational Behaviour
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words each: **[10]**

- a) Explain the forces of O.B. Discuss how organisational culture is transmitted.
- b) Discuss the contribution of Dr. Udai Pareek to understanding organisational culture.

Q2) Answer any one in 500 words each: **[10]**

- a) Discuss how the employees can be motivated by structuring jobs; applying the relevant theory of motivation.
- b) Bring out the difference between content theories of motivation and process theory of motivation. Discuss Alderfer's theory critically.

Q3) Answer any one in 500 words each: **[10]**

- a) Explain employee empowerment. Discuss various programs that encourage employee participation.
- b) Discuss Her sey and Blan chards leadership model and critically evaluate its application to organisation context.

Q4) Answer any one in 500 words each: **[10]**

- a) How do organisations manage employee stress? What can be the consequences if stress is not managed?
- b) Discuss different levels of conflicts and the sources of conflict.

P.T.O.

Q5) Answer any one in 250 words each:

[10]

- a) Collegial model of OB
- b) Role of self - Efficacy in goal - setting theory
- c) Substitutes of leadership
- d) Function of communication.

Total No. of Questions : 5]

P2499

[5008]-3005
M.A. (Semester - III)
INDUSTRIAL PSYCHOLOGY
EP - 321: Organizational Behaviour
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) संघटनावर्तनाच्या प्रभावी शक्ती (forces) स्पष्ट करा. संघटना - संस्कृतीचे प्रसारण कसे होते याची चर्चा करा.
- ब) डॉ. उदय पारिक यानी संघटना संस्कृती समजून घेण्यासाठी केलेल्या योगदानाची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) प्रेरणेच्या सुयोग्य सिध्दांताचा उपयोग करून कार्याची रचना करून कर्मचाऱ्यांना कसे प्रेरित करता येते याची चर्चा करा.
- ब) प्रेरणेचा आशय सिध्दांत आणि प्रक्रिया सिध्दांत यांच्यातील भेद स्पष्ट करा. अँल्डर्फर यांच्या सिध्दाताची सटीक चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) कर्मचारी सबलिकरण स्पष्ट करा. कर्मचाऱ्यांच्या सहभाग प्रोत्साहित करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या विविध कार्यक्रमांची चर्चा करा.
- ब) हर्से आणि ब्लँचर्ड यांच्या नेतृत्वविषयक प्रारूपाची चर्चा करा. संघटनेच्या संदर्भात असलेल्या या सिध्दांताच्या उपयोजनाचे सटीक मूल्यमापन करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) कर्मचाऱ्यांच्या मानसिक ताणाचे व्यवस्थापन संघटना कशा प्रकारे करतात ? ताणाचे व्यवस्थापन न केल्यास कोणते परिणाम संभवतात ?

ब) संघर्षाच्या विविध पातळी आणि अगमस्थाने यांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

अ) संघटनावर्तनाचे संघटनात्मक (collegial) प्रारूप

ब) ध्येय - निश्चितीकरण सिद्धांतात स्व-प्रभावाचे महत्व

क) नेतृत्वासाठीचे पर्याय (substitutes)

ड) संप्रेषणाचे कार्य

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2500

[Total No. of Pages : 4

[5008]-3006
M.A. (Part - II) (Semester - III)
PSYCHOLOGY
EP - 330: COUNSELING PROCESS
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words: [10]

- a) Describe worksetting & traditional activities of counselor.
- b) State the various aims and objectives of record keeping.

Q2) Answer any one in 500 words: [10]

- a) Describe counselor's actions that impede communication.
- b) Discuss core conditions of counseling with appropriate example.

Q3) Answer any one in 500 words: [10]

- a) Discuss ethical principles of counseling.
- b) How you will prepare for the terminal stage of counseling.

Q4) Answer any one in 500 words: [10]

- a) Explain the non-standardized techniques used in human assessment.
- b) Describe inter - disciplinary implication & guidelines for Human assessment.

P.T.O.

Q5) Answer any two in 250 words.

[10]

- a) Initial disclosure stages in counseling process.
- b) Immediacy.
- c) Action plan.
- d) Anecdotal Report.

Total No. of Questions : 5]

P2500

[5008]-3006
M.A. (Part - II) (Semester - III)
PSYCHOLOGY
EP - 330: COUNSELING PROCESS
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) समूपदेशकाचे कार्यक्षेत्रे व पारंपारीक कार्य कृतींचे वर्णन करा.
ब) नोंदी ठेवणे च्या विविध हेतू व उद्दिष्टे लिहा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) संप्रेषणात अडथळे आणणाऱ्या समूपदेशकाच्या कृतींचे वर्णन करा.
ब) समूपदेशनातील मूलभूत अटींची योग्य उदाहरणासह चर्चा करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) समूपदेशनाच्या नैतिक तत्वांवर चर्चा करा.
ब) समूपदेशनाच्या समारोप पातळीसाठी तुम्ही कशी तयारी कराल?
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
अ) मानवी मूल्यनिर्धारणासाठी वापरल्या जाणारी अ - प्रमाणीत तंत्रे स्पष्ट करा.
ब) मानवी मूल्य निर्धारणाची आंतरविद्याशाखीय उपयोजन व मार्गदर्शक तत्वे वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दात लिहा.

[10]

- अ) प्राथमिक प्रकटीकरण पातळी
- ब) तत्परता
- क) कृती आराखडा
- ड) दंतकथात्मक वृत्तांत

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2501

[Total No. of Pages : 4

[5008]-3007
M.A. (Semeter - III)
PSYCHOLOGY
EP - 331: COUNSELLING SKILLS AND PSYCHOTHERAPY
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Elaborate with example different ways to empower your mind.
- b) Describe nature of 'client-therapist' relationship in counseling set up.

Q2) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) How to frame questions in counselling interaction
- b) What are listening skills? Explain importance of listening skills.

Q3) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain important concepts and intervention techniques used in client centered therapy.
- b) Discuss multimodal therapy in detail with appropriate example.

Q4) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Discuss role of cognitive schemas and cognitive distortions in development of maladaptive behavior.
- b) Discuss reality therapy in detail with appropriate example.

P.T.O.

Q5) Answer any two in 250 words

[10]

- a) Importance of visual Image
- b) Self-disclosure as a technique
- c) Existential vacuum
- d) Ego- states

Total No. of Questions : 5]

P2501

[5008]-3007
M.A.(Semeter - III)
PSYCHOLOGY
EP - 331: COUNSELLING SKILLS AND PSYCHOTHERAPY
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) मनाच्या सक्षमीकरणासाठीच्या विविध पद्धती सविस्तर लिहा.
ब) समुपदेशनामध्ये 'सल्लार्थी - समुपदेशकाच्या' नातेसंबंधाचे स्वरूप विषद करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) समुपदेशनाच्या प्रक्रियेमध्ये प्रश्न कसे विचारावेत ?
ब) श्रवण कौशल्ये म्हणजे काय ? श्रवण कौशल्यांचे महत्व सांगा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) व्यक्तिकेंद्रित समुपदेशनामधील महत्वाच्या संकल्पना आणि उपचार तंत्रे स्पष्ट करा.
ब) बहुआयामी (Multimodal) उपचार पद्धतीची योग्य उदाहरणे देऊन सविस्तर चर्चा करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) बोधनिक आकृतीबंध आणि बोधनिक विरूपण यांची कुसमायोजित वर्तनामधील भूमिका स्पष्ट करा.
ब) वास्तव उपचार पद्धतीची योग्य उदाहरणांसह सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) दृश्य - प्रतिमेचे महत्व
- ब) स्व - प्रकटीकरण
- क) अस्तित्व पोकळी
- ड) 'अह' च्या पातळ्या

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2502

[Total No. of Pages : 4

[5008]-4001
M.A. (Semester - IV)
PSYCHOLOGY
EP - 401: Motivation and Emotion
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain the Developmental-Interactionist approach to motivation and emotion.
- b) Elaborate mechanism of hunger as a biological motive.

Q2) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Elaborate Maslow's theory of human motivation. State its applications and limitations.
- b) Explain application of motivation theory in Educational set up.

Q3) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Elaborate functioning of autonomic nervous system in providing biological basis for emotions.
- b) Explain cerebral lateralization in comprehension and expression of emotion.

Q4) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Elaborate any two theories related to causes of anger?
- b) Explain the construct of emotional intelligence and name different measures developed to measure this construct.

P.T.O.

Q5) Answer any two short notes in 250 words each:

[10]

- a) Sleep cycle
- b) McClelland's theory of achievement motivation
- c) Electro-dermal measures
- d) James - lange's theory of emotion

Total No. of Questions : 5]

P2502

[5008]-4001
M.A. (Semester - IV)
PSYCHOLOGY
EP - 401: Motivation and Emotion
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) प्रेरणा आणि भावना या संदर्भातील विकास-आंतरक्रिया दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
ब) 'भूक' या जैविक प्रेरणेची यंत्रणा स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) मॅसलॉ यांच्या मानव प्रेरणा सिध्दांताचे विवरण द्या व त्याचे उपयोजन व मर्यादा मांडा
ब) प्रेरणेच्या सिध्दांताचे शैक्षणिक क्षेत्रातील उपयोजन स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) भावनांना जैविक अधिष्ठान देण्यामधले स्वायत्त चेतासंस्थेचे कार्य स्पष्ट करा.
ब) भावनांचे आकलन व अभिव्यक्ती या मधील प्रमस्तिष्क द्विभागीकरण (cerebral lateralization) स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) रागाची कारणमीमांसा करणारे कोणतेही दोन सिध्दांत स्पष्ट करा.
ब) भावनीक बुद्धिमत्तेची संकल्पना स्पष्ट करा. ही संकल्पना मोजणाऱ्या विविध मानसशास्त्रीय चाचण्यांची नावे द्या.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) निद्रा चक्र
- ब) मॅकलेलँड यांचा संपादन प्रेरणा सिध्दांत
- क) विद्युत - त्वचा मापके
- ड) जेम्स - लँग यांचा भावना सिध्दांत

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P2503

[Total No. of Pages : 4

[5008]-4002

M.A.(Part - II) (Semeter - IV)

PSYCHOLOGY (CLINICAL PSYCHOLOGY SPECIALIZATION)

EP - 410 : Psychopathology - II

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer in 500 words (any one out of two) **[10]**

- a) What are paraphilias? Explain the various types of paraphilic disorders.
- b) Describe the human sexual cycle and discuss various sexual dysfunctions.

Q2) Answer in 500 words (any one out of two) **[10]**

- a) Describe dementia and delirium neurocognitive disorders. State the diseases involved in dementia.
- b) What are narcotics? Discuss opium related drug abuse disorder and suggest the treatment to overcome narcotics addiction.

Q3) Answer in 500 words (any one out of two) **[10]**

- a) Define personality disorders. Describe in detail 'Cluster A' odd and eccentric category of personality Disorders.
- b) What is personality disorders? Discuss 'cluster B' emotional and dramatic category of personality disorders.

Q4) Answer in 500 words (any one out of two) **[10]**

- a) What is Internet Addiction? State the ways in which internet addicts use their time on the internet. Suggest a therapeutic plan to overcome Internet addiction.
- b) Differentiate between suicidal behavior and para-suicidal behaviour state the types causes and treatment for suicide.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 250 words: (Any two out of four)

[10]

- a) Gender dysphoria
- b) Cannabis related drugs
- c) Obsessive compulsive personality disorder
- d) Hypomania.

Total No. of Questions : 5]

P2503

[5008]-4002

M.A.(Part - II) (Semeter - IV)

PSYCHOLOGY (CLINICAL PSYCHOLOGY SPECIALIZATION)

EP - 410 : Psychopathology - II

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) विचित्र लैंगिक आकर्षण म्हणजे काय? विचित्र लैंगिक आकर्षण दोषांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
ब) मानवी लैंगिक क्रियाचक्राचे वर्णन करा, व विविध लैंगिक अपकार्य दोषांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) भ्रमिष्टपणा आणि अवमनस्कता या चेतापेशीय बोधात्मक विकृतींचे वर्णन करा. अवमनस्कता विकृतीत अंतर्भूत आजार सांगा.
ब) अफुजन्य आम्लपदार्थ कोणते ? अफुजन्य आम्लपदार्थ सेवन विकृती व त्यावरील उपचार पध्दतींची चर्चा करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) व्यक्तिमत्व विकृतीची व्याख्या द्या. 'अ' गट : विलक्षण आणि विक्षिप्त गटातील व्यक्तिमत्व विकृतींचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) व्यक्तिमत्व विकृती म्हणजे काय? 'ब' गट : भावनिक व नाटकीय गटातील व्यक्तिमत्व विकृतींची चर्चा करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) इंटरनेट आसक्ती म्हणजे काय? इंटरनेट आसक्त व्यक्ती त्यांचा इंटरनेट वरील वेळ मुख्यत : कोणत्या प्रकारे व्यतीत करतात ते सांगा. इंटरनेट आसक्तीतून मुक्ती मिळवण्याकरता सुयोग्य उपचार तंत्र सुचवा.
- ब) आत्महत्या वर्तन व परा - आत्महत्या वर्तन यातील फरक स्पष्ट करा. आत्महत्येचे प्रकार, कारणे व उपचार सांगा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) लिंग तादात्म्य विकृती दोष
- ब) कॅनॅबिस (गांजा) संबंधित आम्लपदार्थ
- क) विचार-कृती अनिवार्यता व्यक्तिमत्व विकृती
- ड) अल्पोन्माद

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2504

[Total No. of Pages : 4

[5008]-4003

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY (Clinical Psychology Specialization)

EP - 411 : Psychotherapies

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. [10]

- a) What is Psychotherapy? Discuss various psychotherapeutic skills.
- b) What is Transactional Analysis? Discuss the different concepts of TA stated by Eric Berne.

Q2) Answer any one in 500 words. [10]

- a) Describe in detail the process of systematic desensitization. State the variant of systematic desensitization.
- b) What is Behaviour Therapy? Critically evaluate the assumptions of Behaviour Therapy.

Q3) Answer any one in 500 words. [10]

- a) Describe the assumptions; The A-B-C-D-E model of REBT. State the core irrational beliefs given by Albert Ellis.
- b) What is Gestalt therapy? Describe various techniques used by Fritz Perls in Gestalt Therapy.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What is family therapy? Explain the key concepts in family therapy.
- b) Discuss in detail Lazarus multimodal therapy.

Q5) Write short notes in about 250 words : **[10]**

- a) Transference and countertransference
- b) Flooding technique
- c) William Glasser's Reality Therapy
- d) Principles of Islam

Total No. of Questions : 5]

P2504

[5008]-4003

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY (Clinical Psychology Specialization)

EP - 411 : Psychotherapies

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) मानसोपचार म्हणजे काय? विविध मानसोपचार कौशल्यांची चर्चा करा.
ब) आंतरक्रिया विश्लेषण म्हणजे काय? एरिक बर्न यांनी सांगितलेल्या आंतरक्रिया विश्लेषणातील विविध संकल्पनांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) पध्दतशीर आवेदनशीलता प्रक्रियेचे सविस्तर वर्णन करा. पद्धतशीर आवेदनशीलतेचे विविध प्रकार सांगा.
ब) वर्तनोपचार पध्दती म्हणजे काय? वर्तनोपचार पध्दतीतील गृहीतकांचे चिकित्सात्मक मूल्यांकन करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) तर्कसंगत भावनिक वर्तनोपचार पध्दतीतील गृहीतके व ए-बी-सी-डी-ई प्रारूपाचे वर्णन करा. आल्बर्ट इलिसने सांगितलेल्या मूलभूत अतार्किक समजुती सांगा.
ब) गेस्टाल्ट उपचार पध्दती म्हणजे काय? फ्रिट्झ पर्स यांनी वापरलेल्या गेस्टाल्ट उपचार पध्दतीतील विविध तंत्रांचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

अ) कुटुंब उपचार पध्दती म्हणजे काय? कुटुंब उपचार पध्दतीतील प्रमुख संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) लाझारसच्या बहुआयामी उपचार पध्दतीचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा. [10]

अ) भावांतरण आणि प्रतिभावांतरण

ब) चिंता प्रलयंकन तंत्र

क) विल्यम ग्लॅसर यांची वास्तवता उपचार पध्दती

ड) इस्लामची तत्वे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2505

[Total No. of Pages : 4

[5008]-4004

M.A. (Semester - IV)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY (Group-B)

EP - 420 : Human Resource Management

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the nature and scope of HRM. What are the major challenges faced by an HR manager of an MNC?
- b) What is International HRM? Compare and contrast between domestic and international HRM.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the nature of training and development. Compare and contrast between in-basket training and business games.
- b) Elaborate the methods an HR manager can use for buying talent.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What are attitudes? Explain the major job attitudes, and how they influence work behaviours.
- b) What is Human Resource Information System (HRIS)? Elaborate its application in the HR department.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Define HR audit. Elaborate the areas covered by HR audit.
- b) What is strategic management? Elaborate the steps taken in the strategic management process.

Q5) Write short notes on any two in 250 words : **[10]**

- a) Trade Unions
- b) e-HR (electronic-HR)
- c) Apprenticeship
- d) Ethical issues related to whistle-blowing

Total No. of Questions : 5]

P2505

[5008]-4004

M.A. (Semester - IV)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY (Group-B)

EP - 420 : Human Resource Management

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) मानव्य संसाधन व्यवस्थापनाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. बहुराष्ट्रीय कंपनीच्या HR व्यवस्थापकाला कोणत्या प्रमुख आव्हानांना तोंड द्यावे लागते?
ब) आंतरराष्ट्रीय मानव्य संसाधन व्यवस्थापन म्हणजे काय? राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय मानव्य संसाधन व्यवस्थापनांची तुलना करून साम्य व भेद स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) प्रशिक्षण व विकासाचे स्वरूप स्पष्ट करा. 'टोपलीतील समस्या' प्रशिक्षण आणि 'व्यवसाय खेळ' यांची तुलना करून त्यांतील साम्य व भेद विशद करा.
ब) नैपुण्य विकत घेण्यासाठी HR व्यवस्थापक कोणत्या पध्दती वापरू शकतो ते सविस्तर पणे सांगा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) अभिवृत्ती म्हणजे काय? मुख्य कार्य-अभिवृत्ती स्पष्ट करा. त्याचा कार्य-वर्तनावर कसा परिणाम होतो?
ब) मानवी संसाधन माहिती समष्टी म्हणजे काय? HR विभागातील त्याच्या उपयोजनाविषयी सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) HR ऑडीटची व्याख्या लिहा. HR ऑडीट कोणकोणत्या बाबींचे केले जाते?
ब) धोरणात्मक व्यवस्थापन म्हणजे काय? या प्रक्रियेतील टप्पे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी साधारण 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]
अ) ट्रेड युनियन
ब) e-HR
क) अॅप्रेंटिसशिप
ड) कर्मचाऱ्यांसंबंधी गैरव्यवहारांना वाचा फोडण्याविषयीच्या नैतिक बाबी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2506

[Total No. of Pages : 4

[5008]-4005

M.A. (Psychology) (Semester - IV)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP : 421 - Organizational Development

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. [10]

- a) Discuss the nature of Organizational Development (OD) Also explain the systems theory of OD.
- b) Elaborate on why people resist change. How can the organization overcome resistance to change?

Q2) Answer any one in 500 words. [10]

- a) Explain how O.D. diagnosis can be done on different diagnostic targets.
- b) Discuss the role of parallel learning structures with a suitable example in change management process.

Q3) Answer any one in 500 words. [10]

- a) Discuss the characteristics of an effective team. Explain any two techniques which can enhance team functioning.
- b) Explain 'partnering' as an OD intervention used in U.S. Army corps of Engineers project.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss the steps involved in Beckhard's confrontation meeting.
- b) Explain stream analysis as an OD intervention.

Q5) Answer any two in 250 words : **[10]**

- a) Burke-Litwin model of planned change
- b) Phases of OD programs
- c) MBO as structural intervention
- d) Behaviour modeling

Total No. of Questions : 5]

P2506

[5008]-4005

M.A. (Psychology) (Semester - IV)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP : 421 - Organizational Development

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) संघटना विकासाचे स्वरूप स्पष्ट करा. संघटना विकासाची समष्टी सिध्दांत स्पष्ट करा.
ब) लोक बदलाला विरोध का करतात यावर सविस्तरपणे लिहा. संघटना या विरोधावर मात कशी करू शकेल ?

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) भिन्न नैदानिक लक्ष्यांचे संघटनाविकास निदान कसे करता येईल ?
ब) बदल-व्यवस्थापन प्रक्रियेतील समर्पक उदाहरण देऊन समांतर अध्ययन संरचनेची भूमिका चर्चा करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) प्रभावी समूहाच्या (team) वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. समूहकार्य वाढवू शकतील अशा कोणत्याही दोन तंत्रांचे स्पष्टीकरण करा.
ब) 'यू. एस. आर्मी कॉर्प्स ऑफ इंजिनिअर्स' प्रकल्पात भागीदारीकरण हे एक संघटनाविकास आंतर निरसन म्हणून कसे वापरले गेले ?

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) बेकहार्टच्या कंफ्रंटेशन मीटिंगमधील अंतर्भूत टप्प्यांची चर्चा करा.
ब) संघटनाविकासाचे आंतर निरसनतंत्र म्हणून 'स्ट्रीम' विश्लेषण स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी साधारण 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]
अ) बर्क-लिट्विनचे नियोजित बदल प्रारूप
ब) संघटनाविकास कार्यक्रमातील अवस्था
क) संरचनात्मक आंतर निरसन म्हणून MBO
ड) वर्तन मॉडेलींग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2507

[Total No. of Pages : 4

[5008]-4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 430 : Guidance and Career Counselling
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the nature of career counselling. Discuss the future direction in career counselling.
- b) State the stages in career counselling. Explain how the development of human potential is done by career counselling.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the Holland's theory of career development.
- b) Discuss the Bandura's social learning approach.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the nature of career counselling at school setting.
- b) Describe the difference between individual and group career counselling.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the nature of career planning and decision making process at school level.
- b) Explain the role of career counselor in non-school settings. Give examples.

P.T.O.

Q5) Answer any four in 250 words :

[10]

- a) Understanding the nature of work
- b) Super's self-concept approach
- c) Nature of career counselling at higher education level
- d) Changing nature of the world of work

Total No. of Questions : 5]

P2507

[5008]-4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 430 : Guidance and Career Counselling

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :ह 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) करिअर समुपदेशनाचे स्वरूप स्पष्ट करा. करिअर समुपदेशनाच्या भविष्यकालीन वाटचालीची चर्चा करा.
ब) करिअर समुपदेशनातील अवस्था सांगा. मानवी क्षमतांचा विकास करिअर समुपदेशनामुळे कसा करता येईल ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) हॉलंड यांचा करिअर विकासविषयक सिध्दांत स्पष्ट करा.
ब) बांडुरा यांच्या सामाजिक अध्ययन दृष्टिकोनाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) शालेय वातावरणातील करिअर समुपदेशनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) व्यक्तिगत समुपदेशन व सामूहिक समुपदेशन यांच्यातील फरक सविस्तर वर्णन करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) शालेय वयोगटातील करिअर नियोजन व करिअर विषयक निर्णय-प्रक्रियेचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) शाला-बाह्य वातावरणातील करिअर समुपदेशकाची भूमिका सोदाहरण स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) कामाचे स्वरूप समजावून घेणे
- ब) सुपर यांचा स्व-संकल्पना दृष्टिकोन
- क) उच्च शैक्षणिक स्तरावरील करिअर समुपदेशनाचे स्वरूप
- ड) व्यावसायिक जगाचे बदलते स्वरूप

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2508

[Total No. of Pages : 4

[5008]-4007

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 431 : Areas of Counselling
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the types and causes of slow learners.
- b) State the symptoms of ADHD. Discuss the treatment of it.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Describe the factors related to good marital adjustment.
- b) Discuss the basic concepts and principles of family counselling.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain the nature of psychosomatic problems. Explain the role of counselor in treating the psychosomatic problems.
- b) Describe the methods of suicide prevention.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain in detail the causes of occupational stress.
- b) State the problems of old age. Describe the strategies used in old age adjustment.

P.T.O.

Q5) Answer any four in 250 words :

[10]

- a) Treatment of the emotionally disturbed children
- b) Nature of premarital counselling
- c) Effect of trauma
- d) Anxiety in sports person

Total No. of Questions : 5]

P2508

[5008]-4007

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 431 : Areas of Counselling

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) गतिमंदत्वाचे प्रकार व कारणे स्पष्ट करा.
ब) ADHD ची लक्षणे सांगून त्यावरील उपचारांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) उत्तम वैवाहिक समायोजनासाठी आवश्यक असणाऱ्या घटकांचे वर्णन करा.
ब) कुटुंब समुपदेशनातील मूलभूत संकल्पना व तत्वे यांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) मनोकायिक आजारांचे स्वरूप स्पष्ट करा. मनोकायिक आजारांवरील उपचारांमधील समुपदेशनाची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) आत्महत्या रोखण्याचे उपाय वर्णन करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) व्यावसायिक ताणाची कारणे सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) वृद्धावस्थेतील समस्या सांगून वृद्धावस्थेतील समायोजनाची तंत्रे विशद करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दात लिहा. [10]
अ) भावनिकदृष्ट्या अस्वस्थ बालकांवरील उपचार
ब) विवाहपूर्व समुपदेशनाचे स्वरूप
क) आघाताचे परिणाम
ड) खेळाडूंमधील चिंता

